

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ
В ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(14-15 квітня 2022 року)

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 4 від 18.04.2022 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних наук, доцент
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Курило О. Й. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 14-15 квітня 2022 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2022. – 80 с.

©Мукачівський державний університет, 2022

КУРИЛО О. Й.

Мукачівський державний університет;

ЛЕГКА Л. І.

Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка

БІБЛІОТЕРАПЕВТИЧНІ КОРЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЇХ ФОРМИ

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства значної ваги набуває потенціал бібліотерапії, особливо в плані використання її в лікувальних цілях, впливу на психічне здоров'я людини, оскільки означена галузь відкриває нові можливості для духовного й морального розвитку та вдосконалення особистості.

Бібліотерапія – це комплексна наукова дисципліна, що вивчає закономірності смислового та емоційного сприйняття текстів і розробляє методи психологічної корекції особистості за допомогою читання (або прослуховування) спеціально дібраних текстів із книжок та інших носіїв інформації [1, с. 25].

Наукове обґрунтування бібліотерапії одержала лише на початку ХХ ст. На її розвиток вплинули праці З. Фрейда, І. Павлова, В. Бехтерева, К. Платонова, М. Рубакіна та ін. Значний внесок у її розвиток здійснила бібліотерапевт А. Міллер, очільник першого кабінету бібліотерапії, створеного в 1967 р. в базовому санаторії психотерапії в Харківській області. У різні часи це явище розглядали зарубіжні та вітчизняні науковці: Б. Вознічка-Парузель, І. Борецька, І. Вельвовський, Ж. Вертій, Ю. Дрешер, О. Жиляєва, М. Кутанін, В. Леві, О. Шапошніков та ін. А питанням історії та практичного його використання (зокрема в роботі з дітьми) присвячено публікації українських бібліотечних фахівців І. Гички, Д. Іваницької, Т. Каламай, О. Купіної, Л. Лугової, психологів Ю. Стадницької, І. Карівець та ін. Але загалом в Україні теорію та практику бібліотерапії ще достатньо не розроблено.

Педагогічна терапія – це вплив за допомогою педагогічних засобів (виховних та дидактичних) на причини й появу труднощів у навчанні. Її завдання – виключення шкільних невдач та їх негативних наслідків, створення можливостей для всебічного розвитку дитини шляхом ліквідації безпосередніх причин шкільних невдач і вироблення правильного ставлення учнів до навчання [2, с. 53].

До різноманіття інноваційних технологій, якими характеризується сучасний стан розвитку педагогічної науки й практики, належить педагогічна бібліотерапія, яка є цілісною системою інтегративної психолого-педагогічної терапії на засадах особистісно-орієнтованої взаємодії усіх учасників освітнього простору та передбачає лікування особистості за допомогою книг, фрагментів книг, сучасних аудіовізуальних матеріалів (відео- та аудіозаписи книг), інших читацьких засобів здійснювати психолого-педагогічний вплив на проблеми дитини, що виникають у спілкуванні, ускладнені в навчанні, подоланні

труднощів соціалізації, адаптації у соціумі для збереження цілісності її духовного ядра [3, с. 67].

У бібліотерапевтичній корекції, для якої в процесі роботи особливо важливим є творчий розвиток особистості, використовують методики, що базуються на спонтанній активності дитини. Це може бути методика спонукання до музичної активності, пластичної, технічної, а також методика творчо-ігрова, основою якої є театралізована техніка.

Цікавою та важливою корекційною технікою є театралізація як форма занять бібліотерапії, що дає змогу бібліотерапевту краще пізнати учасників сесії, навчає їх самостійності, сприяє інтеграції в групі, допомагає навчитися спонтанному вияву власних емоцій та сприяє можливості краще пізнати себе [2, с. 53]. Тут нема поділу на акторів та глядачів, а найважливішим з-поміж іншого є знайти контакт із власними почуттями та розвиток індивідуальності кожного учасника. Тому «бути в ролі» – це найбільш серйозний спосіб роботи з методикою театралізації, головним моментом якої є те, що учасник стає кимось іншим. Така техніка дозволяє досягти добрих результатів у покращенні стосунків з іншими людьми, скоректувати свої моральні якості, зміцнити віру в себе, у свої можливості.

У тому випадку, якщо йде мова про агресивних дітей чи школярів із низькою самооцінкою, з порушеннями розвитку, то варто використовувати у своїй роботі ігри з елементами читання як одну з форм компенсаційних занять із застосуванням бібліотерапії. Найчастіше на корекційно-компенсаційних заняттях застосовують різноманітні конкурси, загадки, відгадування ребусів тощо. Під час усіх занять, як і в процесі читацьких ігор, важливо пам'ятати про те, що читання терапевтом вголос казки, вірша чи оповідання повинно проходити в атмосфері спокою й тиші – у шкільній бібліотеці чи спеціально обладнаному кабінеті. Перед безпосереднім визначенням завдань нові та складні слова в тексті слід пояснити на простій зрозумілій для дітей мові [3, с. 68].

Таким чином, спостерігаємо дуже тісний зв'язок між поняттями «бібліотерапія» й «педагогічна терапія». Ці галузі взаємодоповнюють одна одну, мають схожі завдання. Педагогічна терапія як частина корекційної педагогіки має виховний вплив, завдяки якому отримуємо позитивні зміни в пізнавальній та емоційній сферах дитини, а бібліотерапія переважно використовує літературні засоби, поєднані з дидактично-виховним апаратом педагогічної терапії.

Список використаних джерел

1. Бібліотерапія: словник книгознавчих термінів / укл.: В. Я. Буран та ін. – Київ : Аратта, 2003. – С. 25.
2. Борецка И. Библиотерапия: лекции для студентов пед. спец. / И. Борецка; пер. с пол. И. Ф. Притульчик. – Гродно: ГрГУ, 2007. – 99 с.
3. Заїчко А. С. Бібліотерапія в освіті [Електронний ресурс] / А. С. Заїчко // Бібліотека закладу вищої освіти в умовах трансформаційних змін: відкрита наука, відкритий доступ, цифрова педагогіка: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 20-21 вересня 2018 р. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. – С. 66–70. – Режим доступу: <http://www.dspace.pnpu.edu.ua>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>